

De Bimd

Ledenblad IVN Laarbeek

jaargang 44 - 2021 nr. 2

Beleef de natuur

*Op de omslag: Jonge bosuultjes in natuurtuin De Bimd. Ze worden ook wel takkelingen genoemd.
Foto gemaakt door Michel Verhoeven.*

Over De Bimd en IVN Laarbeek

De Bimd is het verenigingsgebouw van IVN Laarbeek, aan de Beekseweg 3 in Aarle-Rixtel. Ook de prachtige natuurtuin rondom dit gebouw en het ledenblad dragen deze naam. De officiële naam van IVN is Instituut voor natuur-educatie en duurzaamheid.

Vanuit het gebouw worden de meeste activiteiten georganiseerd. Na een crowdfundingactie in 2019 en de daarop volgende verbouwing zal het gebouw volledig rolstoelvriendelijk worden. Als gevolg van de coronacrisis is deze renovatie helaas vertraagd.

IVN laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is, met natuuractiviteiten, cursussen, projecten, ledenwandelingen, lezingen enz.

Uitgebreide informatie over landelijk IVN vind je op de website: www.ivn.nl/

En voor IVN Laarbeek: www.ivn.nl/afdeling/laarbeek

Wil je lid worden van IVN Laarbeek? Meld je dan aan op deze site.

Terras bij De Bimd in renovatie. Situatie op 25-4-2021

Colofon

Ledenblad De Bimd

Uitgave van IVN Laarbeek 2021 nr.2

 www.ivn.nl/afdeling/laarbeek

 www.facebook.com/IVNLaarbeek

 www.instagram.com/ivnlaarbeek/

Bestuur IVN Laarbeek:

Voorzitter: Ben Swinkels
voorzitter@ivnlaarbeek.nl
tel. 0499 422 017

Secretaris: Marleen Verboven
secretaris@ivnlaarbeek.nl
tel. 0492 381 165

Penningmeester: Marjolein Manusev
penningmeester@ivnlaarbeek.nl
bankrek. NL77 RABO 012 891 6907
tel. 06 38 788 722

Overige bestuursleden:
Annette Brand
Ben van Noordwijk
Klaas Althuisen

Redactie:

Anneke en Ton op den Buijs
redactie@ivnlaarbeek.nl

Drukkerij Grafic Image
Everbest 74, Beek en Donk

Kopij blad 44-3

Graag vóór 15 aug. 2021

e-mailen naar redactie@ivnlaarbeek.nl

Van de redactie

De redactie heeft in deze uitgave geprobeerd je weer bij te 'praten' over het reilen en zeilen binnen onze vereniging. Veel beperkingen zijn er nog, maar we zitten niet stil. Er wordt binnen de coronaregels hard gewerkt aan het gebouw en aan de natuurtuin. De jeugdactiviteiten konden ook doorgaan.

Wat een gezelligheid bij NL Doet op 28 en 29 mei. Veel jongelui kwamen flink meehelpen, sommigen voor een stage. Je leest over al deze activiteiten in deze uitgave. Ook zijn er weer enkele interessante bijdragen van onze leden.

Heb je zelf iets te vertellen of heb je een mooie waarneming gedaan, liefst met foto, laat het ons weten. De Bimd is er voor alle leden!

Veel plezier met lezen.

Inhoud blad 44-2

3. Bestuurszaken
4. Een mooi stukje natuur
6. Oranjetipje en Pinksterbloem
7. Bingoavond
8. Welke boom is dit?
9. Natuurlijk koken met Annette
10. Bomen over bomen. Nieuwe bestrating.
11. Lezing: zintuigen van vogels
12. Weidevogelbescherming
14. De jonge natuuronderzoekers van IVN Laarbeek
18. Tekening van Judith
19. Vogelmelk / NK Tegelwippen
20. De Oorworm
21. De familie van de lipbloemen
22. Aanmelden nieuwe jeugd / Gebouw
23. NL Doet
24. Natuurgidsenopleiding / Agenda
Adverteren in De Bimd

Bestuurszaken

Jaarvergadering

Heel voorzichtig lijken er weer dingen mogelijk te worden. Tijdens de laatste bestuursvergadering was nog niet 100% zeker of de terrassen e.d. open mochten. Binnenactiviteiten lijken nog ver weg van mogelijk. Daarom heeft het bestuur besloten om de vergadering naar juni te verplaatsen, naar een zondagmorgen (13 juni) van 10:30 - 12:00. Dan kunnen we in de tuin plaatsnemen en op 1,5 m afstand. Het zal allemaal wat anders zijn, maar we hopen toch de vergadering in fysieke vorm gestalte te kunnen geven. Of misschien een combinatie van beide. Meer informatie volgt nog.

De bouw

Zoals in de vorige editie reeds werd genoemd zijn de financiële middelen op zijn eind aan het raken. Met de verkiezingen hebben we weer een mooi bedrag bij elkaar gehaald van maar liefst ruim 800 euro. Bedankt, iedereen die zich heeft aangemeld, en Bert, bedankt voor het organiseren! Tijdens de jaarvergadering zullen we nog een ander idee ter tafel brengen, zodat iedereen hierover mee kan denken/beslissen. Meer informatie hierover volgt nog. Mocht iemand een goed idee hebben om geld te verzamelen dan horen we dat heel erg graag! Neem hiervoor contact op met iemand van het bestuur, bijvoorbeeld met ondergetekende via secretaris@ivnlaarbeek.nl.

Bingoavond 11 maart 2021

Omdat er reeds zo lang geen activiteiten waren georganiseerd, wilde het bestuur toch iets voor de leden organiseren. Marjolein en Marleen wilden iets laagdrempelig online organiseren. We besloten tot een bingoavond. Dit was een groot succes. Iedereen was heel enthousiast.

(Lees het artikel op pagina 7)

Zoom

Omdat er behoefte was aan een zakelijk Zoomaccount (een applicatie om elkaar digitaal te ontmoeten) is het nu mogelijk het account van IVN Brabant te gebruiken voor alle Brabantse afdelingen van het IVN.

Wil je gebruikmaken van dit account omdat je met je werkgroep digitaal iets wil organiseren? Neem dan even contact op met onze secretaris Marleen op haar e-mailadres. Zij kan je helpen aan de accountgegevens. Zij heeft ook een document met uitleg hoe je Zoom kunt gebruiken.

Lezingen

De lezingen staan ook al lange tijd stil. Omdat het bestuur denkt dat dit een activiteit is die online ook best mogelijk is, hebben we contact opgenomen met de Werkgroep Contactavonden. Na een overleg in de openlucht, hebben ze de handschoenen (heel goed!) opgepakt. De lezing was een HEEL GROOT succes. Ikzelf werd laatst nog door iemand aangesproken, die het een hele leuke en informatieve avond vond.

Het bestuur wil iedereen die hier aan heeft bijgedragen super bedanken. Indien in september de coronamaatregelen nog steeds van kracht zijn, zijn online lezingen zeker een alternatief.

Vergaderdata bestuur:

8 sept 2021 — 6 okt 2021

10 nov. 2021 — 8 dec. 2021

Alle vergaderingen beginnen om 20.30 uur.

Mocht iemand een onderwerp willen inbrengen laat het dan tijdig weten aan één van de bestuursleden.
(zie colofon, pag. 2)

Foto: Koen Brand

Voorzitter

Ben Swinkels zou eigenlijk maar één jaar voorzitter zijn, maar dit duurt nu al 'iets' langer. We zijn op zoek naar een nieuwe voorzitter voor het IVN. Als je interesse hebt, of als je wilt weten wat deze taak precies inhoudt, neem dan contact op met iemand van het bestuur.

Met vriendelijke groet,
Marleen Verboven

Foto: Kerkuil, Leo v.d. Heuvel

Overleden

14 mei 2021 Christ Verhoeven
Partner van Dieny van den Heuvel

4 juni 2021 Aad de Jager
Echtgenoot van Janny de Jager

Wij wensen alle nabestaanden veel sterkte.

Een mooi stukje natuur!

Door Ineke Groenendaal

Een wandeling in een mooi stukje natuur. Het gebied bestaat voor een groot deel uit water, afgewisseld met stroken grasland. Verderop is nog een grote waterplas, met in de verte het silhouet van een dorpje met een kerktoeren.

Vlakbij, langs het pad, tussen het riet verscholen zit een meerkoet te broeden op zijn nest. Boerenzwaluwen scheren laag over het water. Een waterhoentje pikt links en rechts wat lekkers uit de grond. Overal zijn watervogels en weidevogels te zien. In de verte een zwaan op zijn nest. Wat dichterbij een reiger, roerloos langs het water, wachtend op zijn prooi. Een moedereend en vier jongen scharrelen tussen het riet in het water. In de verte twee groenpootruiters, tussen het hoge gras. Af en toe vliegen ze op, ze komen helaas niet dichtbij, maar prachtig dat ze er zijn.

Het uitzicht is heel wijds, de lucht weerspiegelt prachtig in het water. Er is ook een uitkijktoren, leuk om alle vogels nog beter te kunnen zien. Opeens zie ik de gele kwikstaart, scharrelend langs de waterkant. Ik ben zo gefocust op hem, dat ik pas later zie dat er ook een paartje kleine plevieren rondloopt. Wat verderop staat een zwaan zich op te poetsen, vlak naast hem een paartje meerkoeten, moeder zit op het nest. Met veel kabaal vliegen groepen ganzen over. Ze zitten overal verspreid in het grasland. Ook zie ik een groepje kuifeenden op het water. De Kieviet laat zich horen.

De Blauwe Poort

Nu vraag je je misschien af waar ik ben. Dichterbij dan je wellicht denkt, nl. bij De Blauwe Poort. Dit gebied ligt aan de noordoostzijde van Beek en Donk. Een wateroverloopgebied liggend in de driehoek tussen Boerdonkse Aa, Snelde Loop en N279. Het is een waterberging en -houderij, die wateroverlast moet voorkomen en die in droge tijden een reserve voorraad vormt voor de boeren en de natuur.

De Blauwe Poort is gerealiseerd in 2018, met als doel overtollig regenwater op te vangen van het naastgelegen bedrijventerrein Bemmer. Wil je er meer van weten dan is er veel informatie te vinden op internet.

Noemenswaardig is dat er op waarneming.nl wel 127 soorten vogels zijn gespot in dit landschap.

Vervolg 'Een mooi stukje natuur'

Piet Gruijters, wel bekend als vogelkenner bij IVN Laarbeek, doet daar regelmatig waarnemingen. Ik heb met hem gesproken over dit terrein. Hij is heel enthousiast, vindt dat meer gemeenten dit zouden moeten navolgen, zodat er voor trekvogels meer van dergelijke gebiedjes zouden zijn. Verder pleit hij voor een paar watervlotjes, zodat er meer broedgelegenheid komt.

Ik heb enkele foto's van hem mogen gebruiken van bijzondere vogels in dit gebied, die hij heeft waargenomen. Piet heeft er zelf een korte tekst bij geschreven.

Wat wonen wij toch in een prachtig stukje Nederland, en zeker in deze coronatijd is het een voorrecht dat er zoveel natuur in de buurt is waar je nog rustig kunt wandelen.

Geniet ervan!

De groenpootruiter is zo'n 30 cm groot. Hij broedt in Scandinavië en in Noord-Rusland en overwintert in Afrika. Hij heeft een wat langere snavel die aan het eind wat opgewipt is. De poten zijn grijsgroen van kleur. De kop, borst en flanken zijn grof gestreept, gebandeerd. De bovenzijde is bruingrijs van kleur.

De reuzenster, de grootste stern die zich in Nederland schaars laat zien, vereerde de Blauwe Poort eind april, begin mei met een bezoekje. Wat direct opvalt is de zeer grote rode snavel. Hij broedt op eilandjes in Scandinavië en overwintert in West-Afrika.

Het baltsgeluid van deze kleine plevieren is ook weer te horen in de Blauwe Poort. Deze zomergast, die in Afrika overwintert, heeft het net zoals vorig jaar hier naar zijn zin. Hij prefereert zoetwatervloers, is voornamelijk op zoek naar insecten. Het is de kleinste plevier in ons land. Hij heeft een opvallende gele oogrand, geheel zwarte snavel en lichtroze poten (niet oranje zoals bij de bontbekplevier). Opvallend zijn verder de zwarte koptekening en de zwarte borstband.

Oranjetipje en Pinksterbloem

Ondanks de koude nachten gaat de natuur dit voorjaar gewoon door. Een heerlijke wandeling in de Ruweeuwsels in Lieshout bracht mij naar de bloeiende bosanemonen, het speenkruid en de pinksterbloemen. De pinksterbloemen trokken mijn aandacht.

Ondanks haar naam bloeit de pinksterbloem met name in de periode vóór Pinksteren. In april is meestal het hoogtepunt (rond Pasen). De naam is dan waarschijnlijk ook bedoeld om het beginnende voorjaar in te luiden. Een andere verklaring suggereert dat de bloem bloeit als de eerste pinken (kalveren) de weide ingaan.

De pinksterbloem, look zonder look en soms ook andere kruisbloemigen zoals de judaspenning zijn de waardplanten ofwel voedselplanten van het oranjetipje.

Een prachtig voorjaarsvlindertje dat je vaak ziet fladderen langs bloemrijke bermen en bospaden. Zo ook langs de mooie lila kroonbladeren van de pinksterbloemen in de Ruweeuwsels. Het is een dagvlinder uit de familie van de witjes. Het mannetje valt op met zijn feloranje vleugelpunten op de witte bovenzijde van de voorvleugels. Bij

het minder opvallende vrouwtje zijn de punten van de voorvleugels zwart in plaats van oranje. De onderzijde van de achtervleugels van beide geslachten is wit en verfijnd groen gemarmerd. Dit biedt de vlinder een perfecte camouflage als hij op een plant neerstrijkt.

De vliegtijd is van half april-eind mei. Er is één generatie en de vlinders worden gemiddeld ca. 18 dagen oud. Het is nogal een rusteloos vlindertje. Vooral de mannetjes patrouilleren voortdurend door hun territorium langs bosranden en greppels op zoek naar een vrouwtje. Voor mij een teken dat de natuur nu echt uit haar winterslaap is ontwaakt. De vrouwtjes verplaatsen zich over een grotere afstand, op zoek naar waardplanten waarop ze hun eitjes kunnen leggen.

Je ziet oranjetipjes vaak baltsend in de lucht om elkaar heen vliegen. Samen landen ze in de vegetatie waarna paring plaatsvindt. Vrouwtjes paren slechts eenmaal. Het vrouwtje heeft een voorkeur voor waardplanten die op zonnige beschutte plaatsen groeien, zoals in greppels of op hooilanden nabij struweel of bosranden.

Foto: Judith van Schijndel

Parende oranjetipjes. Duidelijk verschil tussen het mannetje met zijn oranje vleugelpunten en het vrouwtje met de donkere vleugelpunten. Foto: Judith van Schijndel

Vooral grote, opvallende planten met veel bloemhoofdjes die niet of nauwelijks bloeien, worden gebruikt voor de afzetting van de eitjes. Het vrouwtje landt op een geschikte bloemknop en steekt de antennen recht naar voren en kromt haar achterlijf. Dan wordt één eitje vlak onder de knop op de bloemsteel afgezet. Het eitje is groenig wit en verandert bij het ouder worden naar oranje. De eitjes scheiden een stof af die andere vrouwtjes ervan weerhoudt nog een eitje op de plant af te zetten.

Eitje van het oranjetipje net onder de bloemknop
Foto: Lieseth Verschuren

Hier was ik eigenlijk wel heel benieuwd naar en daarom ben ik op zoek gegaan of ik zo'n eitje kon vinden. Thuis, bij het bekijken ervan onder de microscoop, werd ik gegrepen door de schoonheid van de natuur.

Eén pinksterbloem biedt doorgaans onvoldoende voedsel voor meer dan één rups. De levenscyclus van de rups is half mei-half juni. De rups eet vooral in de vroege ochtend, eerst van de bloemen van de waardplant en later van de vruchten, de hauwen. Door de blauwgroene kleur steken ze niet af tegen de hauwen van de voedselplant.

Als hij zich gaat verpoppen verlaat hij de waardplant. Hij klimt dan langs allerlei planten omhoog en verplaatst zich al zwiepend van de ene naar de andere plant om uiteindelijk een plekje op een struik of stengel uit te kiezen. Rond deze stengel worden draden gesponnen waarna de rups zich van onder naar boven stevig inspint. Vanaf juni verpopt het oranjetipje zich en zo overwintert hij.

Je ziet dan een bruine gordelpop met twee spitse uiteinden hangen tegen een stengel in de kruidlaag wachtend tot het volgende voorjaar.

Geniet van onze mooie natuur!

*Het rupsje van het oranjetipje kruipt over de pinksterbloem.
Foto: Judith van Schijndel*

Tekst: Lieseth Verschuren

Bingoavond 11 maart

Na toch een aantal maanden stilte, hadden wij, Marleen en Marjolein, in samenspraak met de andere bestuursleden, het idee om toch iets van een activiteit voor onze leden te organiseren, een contactavond zonder echt een natuuractiviteit, maar wel online met elkaar. Wij brainstormden over diverse mogelijkheden. Bingo leek ons het eenvoudigst om te organiseren en het meest toegankelijk voor iedereen.

Groene prijsjes en bingokaarten

Samen hadden wij - online - 'groene' prijsjes geregeld. Via de IVN-website was het mogelijk om in te schrijven en een bingokaart te bemachtigen. Het was ook mogelijk om het kaartje in de bus te krijgen, maar de meeste mensen zijn tegenwoordig bekend met de digitale wereld. Het digitaal toesturen van het kaartje was dus al voldoende.

Op 11 maart was het zover. De avond begon en we hadden ongeveer 25 mensen aan de bingolijn.

Zelfs onze leden in Frankrijk deden mee. Zij werden dan ook met groot enthousiasme begroet, toen de anderen zagen dat zij ook in de call zaten.

Na even bijkletsen begon het spel. Marjolein draaide de molen, noemde de nummers en noteerde ze meteen in de chat, voor het geval iemand het niet goed gehoord had.

Prijswinnaars

Er werden 3 rondes gespeeld. Alle keren gingen we eerst voor het eerste rijtje en daarna voor de volle kaart.

De prijswinnaars waren:

Ronde 1: Insectenhotel: Maria - Mezenkast: Jeanne

Ronde 2: Insectenhotel: Gerrie - Vleermuisenkast: Frans

Ronde 3: Insectenhotel: Maria B. - Egelmand: Jacqueline

Nadien werd er nog door verschillende mensen nog wat nagekeuveld. Het was een supergezellige avond ondanks dat iedereen thuis op de bank zat.

Bedankt iedereen voor alle dankjes nadien en hopelijk tot gauw!

Marleen en Marjolein

Welke boom is dit?

door Koen Brand

De Spaanse aak of veldesdoorn

In dit nummer van 'de Bimd' wil ik aandacht besteden aan een boom die we ook in het bos bij het IVN veel tegenkomen. Ik zeg nu wel boom, maar je komt hem vaker tegen als een flinke struik. Ik heb het dan over de Spaanse aak of veldesdoorn (*Acer campestre*). De jonge Spaanse aak op de foto hiernaast kan je vinden wanneer je vanuit de grote parkeerplaats het hek doorgaat. Dan staat hij op de hoek van het eerste pad naar links.

De Spaanse aak is een esdoornsoort die na de laatste ijstijd op eigen kracht in Nederland is terechtgekomen. De boom komt voor in grote delen van Midden-Europa. Je kunt hem in Nederland in het wild tegenkomen, maar vaak wordt hij aangeplant. Het is de enige esdoorn die in Nederland als inheemse soort voorkomt. De boom heeft een voorkeur voor lemige, kalkrijke grond. Maar als je naar de verspreiding in Nederland kijkt, dan moet hij wel op veel verschillende bodems kunnen groeien.

Zitstok voor kippen

De Spaanse aak is ook een mooie soort om als heg te gebruiken. Van oudsher is het ook een boom die aangeplant werd bij boerderijen en in houtsingels. Het hout is taai en kan gebruikt worden voor stelen van gereedschappen. Het schijnt dat de takken van de Spaanse aak ook erg geschikt zijn als zitstok voor in het kippenhok. De schors valt er niet af en dat geeft lekker veel houvast aan de kippen.

Bloeiwijze

Het is een langzaam groeiende soort die 200 tot 300 jaar oud kan worden. De volwassen boom is middelgroot, meestal niet hoger dan 12 – 15 meter. De takken hebben een grove bast met kurklijsten. In het voorjaar kun je de bloeiwijze van de boom zien. Het zijn onopvallende geel-groene bloemen die in trosjes aan het einde van takken zitten. De boom is meestal eenhuizig (mannelijke en vrouwelijke bloemen aan dezelfde boom), maar soms kom je ook tweehuizige bomen tegen (mannelijke en vrouwelijke bloemen aan verschillende bomen).

Jonge Spaanse aak in natuurtuin De Bimd

Bladvorm

Als je naar het blad kijkt, dan zie je dat het drie tot vijf lobben heeft. Het jonge blad is licht behaard en de bladranden kunnen dan wat roodgekleurd zijn. Deze beharing verdwijnt als het blad wat ouder wordt. Je kunt op het blad van de Spaanse aak ook kleine rode gallen tegenkomen van esdoorngalmmijt.

De kleine geel-groene bloemen groeien uit tot de dubbele zaden die zo kenmerkend zijn voor alle esdoorns. Alleen staan die bij de veldesdoorn horizontaal naast elkaar.

Als het blad in het najaar afvalt, verteert het goed. Daarom is deze boom gewild bij ecologen. Hij zorgt immers voor een goede strooisellaag in het bos waarin weer veel insecten hun plaats vinden.

Natuurlijk koken met Annette

Kruidenboter van voorjaarsbloemen

Ingrediënten:

- roomboter
- pinksterbloemen
- bladeren van de daslook
- bloemen van de daslook
- bloemen van de gele dovenetel
- bloemen van de paarse dovenetel
- peper, zout

Haal de boter uit de koelkast.

Knip de meeste bloemetjes fijn maar laat er enkele wat groter.

Snijd de bladeren van de daslook in smalle stukjes.

Roer de boter zacht en meng er alle gesneden bloemetjes en blaadjes doorheen.

Voeg peper en zout toe.

Je kunt de kruidenboter in een stukje aluminiumfolie rollen en tot gebruik in de diepvries bewaren.

Vervolg 'Welke boom is dit?'

Voorjaarsbladeren en vruchten van de Spaanse aak

Bovenstaande kaart uit 1615 heeft betrekking op een conflict tussen de heer Van Rixtel, Godert Oudaert, en een inwoner van Rixtel, Thomas Pauli Coninx. Laatstgenoemde had volgens heer Godert op illegale wijze een eik van hem omgekapt. Thomas beweerde echter dat het zijn eik was. Hierop volgde een langshepend proces. Op de detailkaart ernaast zie je de bewuste eik. Daarop zie je ook een tweetal soorten hagen, namelijk een kruishaag en een vlechthaag. Ook heden ten dage kan het kappen van bomen voor de nodige opschudding zorgen.

Kapbeleid en uitvoering gaan veranderen

De gemeente Laarbeek kent de zogenaamde groene kaart. Hierop staan alle beschermde houtopstanden en beschermde bomen aangegeven.

Echter het kapbeleid en de uitvoering daarvan zijn momenteel nog ondergebracht bij twee verschillende instanties, namelijk bij de gemeente en bij de provincie.

Voor de kap van houtopstanden van 1000 m² of minder en laanbomen tot 20 exemplaren dient bij de gemeente op grond van de bomenverordening een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. De gemeente maakt deze verleende omgevingsvergunningen tijdig bekend, zodat je gemakkelijk kunt waarnemen of dit al dan niet is gelegaliseerd. Bij het ontbreken van een vergunning is er sprake van illegale activiteiten en is handhaving wél mogelijk.

Provincie

Op grond van de verordening natuurbeschermingswet Brabant dient voor het kappen van houtopstanden van meer dan 1000 m² en het kappen van laanbomen van meer dan 20 exemplaren een melding worden gedaan bij de provincie. Wanneer men de herplant elders wil laten plaatsvinden dient men bij de provincie een ontheffing aan te vragen. Meldingen en ontheffingen worden door de provincie niet bekendgemaakt, zodat je daar als derde geen inzage in kunt krijgen. Dit geeft de nodige problemen bij de controle en handhaving. Als belangengroepering kun je nu niet vaststellen of het kappen al dan niet is gelegaliseerd. Je kunt hooguit via de desbetreffende klachtenprocedure een klacht indienen en dan afwachten of er al dan niet een melding is gedaan. Dat kan en mag niet bedoeling zijn.

Omgevingswet / Omgevingsvergunning

Als het goed is, wordt de meldingsplicht en de herplantplicht via de provincie het volgend jaar afgeschaft en komt het huidige kapbeleid van de provincie onder de werking van de omgevingswet te vallen. Dan dient er dus voor het kappen van houtopstanden van meer dan 1000 m² en voor het kappen van laanbomen van meer dan 20 exemplaren ook een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Namens de stichting Middengebied heb ik de provincie gevraagd om het kapbeleid en de uitvoering daarvan in zijn geheel bij de gemeente neer te leggen. Dat is het meest praktisch en ook veel beter te handhaven.

Een nieuwe bestrating om het gebouw

Tjonge, wat is er hard gewerkt door de bouwploeg. Deze winter is er een hele nieuwe bestrating om het gebouw gelegd en is het terras vergroot. Om het hele gebouw liggen nu overal dezelfde straattegels, 20x 30 cm en doordat ze verschillende kleuren hebben is het een heel levendig geheel geworden. Maar het was een hele klus.

Elke week zat Adrie Beekmans op Marktplaats om daar naar 'gratis op te halen' te zoeken. De mensen die de tegels aanboden waren blij dat ze er van af waren en wij wilden ze graag gratis komen halen. Met flinke aanhangers is de hele regio afgegruind, van Veghel tot aan Weert. Er zijn heel wat tuintjes afgegraven, want we mochten alles gratis hebben, maar moesten het zelf uit de tuin halen. Dus eerst alles uitgraven, op de aanhangers naar de Bimd en daar opslaan. Dan eerst alle oude stenen eruit, nieuw zand erin en de nieuwe stenen leggen. Veel werk en flink zweeten, maar het resultaat mag er wezen.

In deze Corona-tijd was dit een prima klus. Want de verbouwing lag stil en zo kon de bouwploeg toch aan de gang blijven. Want het werk was buiten en iedereen kon afstand houden. Dus geniet van de mooie nieuwe bestrating.

Annette

Lezing: zintuigen van vogels

Zoals zovelen moesten ook wij van de Contactwerkgroep er aan geloven om een lezing online te gaan presenteren. We wilden in dit geval dicht bij huis blijven omdat het nog maar een experiment was.

Het lag wel een beetje voor de hand om iets over vogels te doen. Wie zou dit op zich willen nemen?

Piet Gruijters! Die weet ontzettend veel van vogels en kan boeiend vertellen en hij is het gewend om voor de klas te staan. Na enige aarzeling stemde hij volmondig toe. Hij kreeg voor het technische gedeelte ondersteuning van Koen Brand en Bert Lemmens.

Piet vertelde een goed verhaal over de zintuigen van vogels, denk hierbij bijvoorbeeld aan de merel of lijster die over het gazon hipt en zijn kopje schuin houdt. Kan hij de wormen horen of zien? Ook had hij er beeldmateriaal bij zodat het prettig was om er naar te luisteren en te kijken. Of denk aan de specht die met zijn geroffel bekend maakt

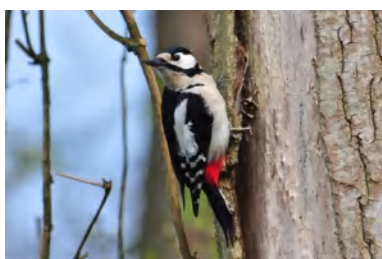

Foto: Henk Beniers

wat zijn territorium is. De lezing was inderdaad een succes, want er namen maar liefst 64 mensen deel aan de meeting. Bedankt Piet en ook Bert en Koen bedankt voor de ondersteuning.

In september maken wij met de contactwerkgroep een nieuwe start met de maandelijkse lezingen. Wij hopen dat we dan weer in ons gebouw 'De Bimd' mogen. Als dit niet mogelijk is, gaan we op de online toer verder.

Wij zijn op zoek naar versterking van de werkgroep contactavonden.

Heb je zin om met ons kleine clubje te zoeken naar nieuwe onderwerpen en organiseren van de lezingen? Neem dan contact op met een van de onderstaande personen.

Met vriendelijke groeten,

Jo Kuipers: joke-kuipers@hotmail.com

Hetty Lemmens: hettylemmens1@gmail.com

Jeanne Priems: jeannepriems@gmail.com

Piet Gruijters, lid van vogelwerkgroep de Ortolaan, heeft op donderdag 15 april via ZOOM een lezing verzorgd over de zintuigen van vogels. De lezing begon om 20.00 uur. Mensen konden zich vanaf kwart voor 8 aanmelden via een link op de website van IVN Laarbeek. Hier volgt een korte inleiding door Piet Gruijters:

"Wij gebruiken informatie van verschillende zintuigen vaak tegelijk en onbewust. Bij vogels is dat ook zo, omdat ze op die manier hun kans om te overleven vergroten.

De meeste mensen hebben wel eens een lijster of merel op een gazon zien zoeken naar wormen. Hij hipt even, blijft staan, houdt z'n kop scheef en wacht... wacht. Kijkt hij of luistert hij?

Foto: 'Luister-merel', Henk Beniers

Er is hierover van alles te vertellen. Veel vogels zien ongehoorlijk goed, maar sommige zijn juist vrijwel blind, zoals de kiwi. Hoe komt dit?

Er is van alles te vertellen over de tastzin van de roodsnavelbuffelwever, het gehoor van een uil, de reukzin van de honingspeurder, etcetera.

Beschikken vogels over een magnetisch kompas? Hoe kunnen rosse grutto's in acht dagen de reis van 11.000 km van Nieuw-Zeeland naar Alaska maken?

Waarom hebben mannetje en vrouwtje jan-van-gent soms een begroetingsceremonie van 17 minuten?

Op sommige van deze vragen zult U waarschijnlijk na deze avond een antwoord weten."

De Cetti's zanger

Rond de eeuwwisseling was een waarneming van de Cetti's zanger nog een grote bijzonderheid. Nu telt ons land dik boven de 2000 territoria. Sinds 2018 wordt de Cetti's zanger ook in Laarbeek waargenomen. Het is een soort die in het veld lastig waar te nemen is: vaak is er maar een glimp van op te vangen. Hun broedbiotoop bevindt zich namelijk in dichte vegetatie in onoverzichtelijk terrein. Maar... het mannetje heeft een zeer kenmerkende zang die zijn aanwezigheid verraden! Dus... hier geldt: vogels kijken doe je in dit geval met je oren!

Piet Gruijters

Weidevogelbescherming

Naast het IVN bestaat er in Laarbeek nog een organisatie die zich bezig houdt met de natuur. Dat is de stichting Het Laarbeeks Landschap, opgericht in 1997 vanuit de agrarische sector met medewerking van o.a. IVN Laarbeek. Ze houdt zich bezig met onderhoud van de natuur zoals het knotten van wilgen, inzaaien van akkerranden, onderhoud van poelen en het beschermen van weidevogels.

Door het veranderende gebruik van landbouwgronden is het voor onze weidevogels lastig om hun legfels uit te broeden. Door nu de nesten te zoeken en met de boer afspraken te maken, wordt geprobeerd de nesten te redden. Alles in onze maatschappij moet groter en efficiënter om mee te kunnen in de concurrentie. Zo ook in de agrarische sector. Dit heeft tot gevolg dat weidevogels zonder hulp geen schijn van kans hebben om te overleven. De nesten gaan verloren tijdens de bewerkingen. De circa. 30 vrijwilligers in Laarbeek proberen daarom de legfels te redden. Het gaat in Laarbeek voornamelijk om de kievit, de grutto, de wulp en de scholekster.

Het veld in

Halfweg maart gaan we het veld in om de legfels te zoeken. Gewoon door een perceel waar de vogels zijn waargenomen, systematisch af te lopen. Een gevonden legfel wordt dan wel of niet gemarkeerd, afhankelijk van de te verwachten werkzaamheden. De boer wordt geïnformeerd en ontziet de nesten door er omheen te werken. Een enkele keer gaat dat mis, dat is slechts in bij een paar procent het geval. Op akkerland worden de legfels in kleine mandjes gelegd en die worden tijdens bewerkingen gewoon even opgepakt en enkele meters verlegd. Veel boeren doen dat zelf!

Toch gaat het slecht met de stand van de weidevogels. Wat is daarvan de oorzaak? Er is niet echt één oorzaak aan te wijzen. Het intensieve grondgebruik is natuurlijk een heel belangrijke oorzaak. Er speelt meer, zoals klimaatveranderingen met extremen tot gevolg, verdwijnen van plas-dras gebieden, afschieten van vogels op hun trek in met name Frankrijk en de toename van het aantal 'natuurlijke' vijanden. Hierbij valt te denken aan de reiger, de kraai, de ooievaar en de vele roofvogels die de kuikens opeten. Dan nog de grondpredatoren zoals de marter, bunzing en vos waarvoor de eieren een delicatessen zijn. Gebrek aan insecten voor de kuikens is nog zo'n negatieve factor. Tel daarbij op de afname van het broedareaal door woningbouw, industrie en infrastructuur en het zal duidelijk zijn dat de weidevogels het moeilijk hebben.

grutto

Resultaten hoopvol

Hoewel er ook in Brabant (niet echt een weidevogelprovincie) enkele mooie beschermgebieden zijn gerealiseerd, worden er met name in Friesland en Noord-Holland grootschalige beheersgebieden aangelegd waar de weidevogels in alle rust beschermd hun legfels kunnen uitbroeden en hun kuikens vliegvlug kunnen worden. In die gebieden nemen de aantallen toe en van daaruit mogen wij hopen dat een (kleinere) populatie weidevogels gered kan worden. De eerste resultaten zijn hoopvol.

scholekster

kievit

wulp

De wulp en de drone

De nesten van een kievit en scholekster zijn redelijk gemakkelijk te vinden. De grutto en de wulp zijn meesters in het verborgen houden van hun legfels. Hier mijn ervaring met een wulp dit voorjaar.

Het is mij duidelijk dat een koppel wulpen wil gaan broeden tussen de Nieuwveldweg en de Lagedijk. Maar waar? Vele malen ben ik gaan observeren en meerdere keren het weiland in gegaan, maar steeds tevergeefs. Geen opvliegende vogel terwijl deze normaliter wel van het nest wegvliegt als je in de buurt komt. En dat gebeurde zo een aantal keren. En toch zou de wulp er moeten zitten volgens mij!

Nu heeft het Brabants Landschap een drone om van bovenaf een broedende vogel op te sporen. Met een warmtecamera die aan de drone vast zit, kunnen warmere plekken worden gedetecteerd. Een wulp of de eieren zijn warmer dan de omgeving. Dus hulp gevraagd. Het gebruik van een drone moet 's morgens vroeg, anders wordt het te warm om verschil met de omgeving te zien. Direct al een warme plek gevonden. Enthousiast er op af, maar het was een stukje zwart plastic dat door de zon al was opgewarmd. Even daarna wel succes, een duidelijk warmere locatie. Inderdaad vloog de wulp vandaar weg toen wij daar aankwamen. Nest met 4 eieren gevonden!

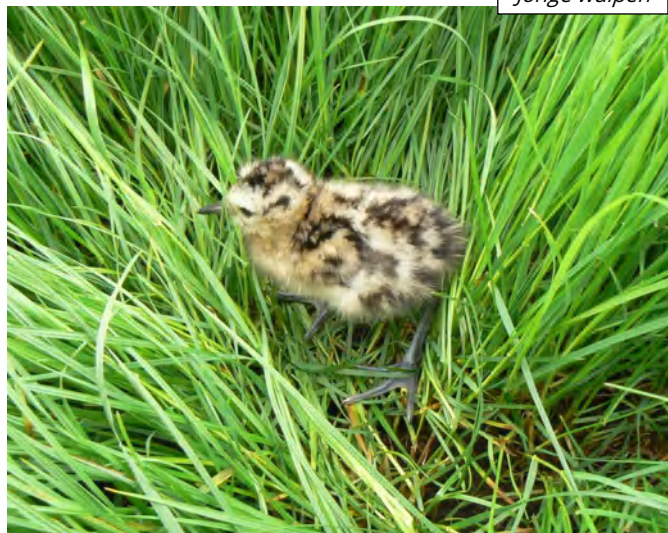
Oog in oog met broedende wulp

's Middags bij het markeren het fototoestel maar meegenomen; je weet maar nooit. Ik kon de wulp tot op ongeveer 2 meter naderen zonder dat hij/zij wegvloog. Dus voorzichtig foto's gemaakt en de vogel bleef rustig zitten. Wat een belevenis, oog in oog te staan met een broedende wulp diep verborgen in het lange gras. Daarna ruim afgezet (12x12 meter) met stokken. Er is keurig omheen gemaaid en het legsel is succesvol uitgebroed. Na enkele dagen was de alarmroep van de wulpouders nog steeds te horen. Dat betekent dat er in ieder geval nog kuikens aanwezig zijn.

Volgens de ethiek van de natuurfotografie is het niet toegestaan om broedende dieren te storen. Echter als wij niet storen kunnen wij de nesten niet vinden, markeren en beschermen. Tijdens zo'n actie zijn de door mij gemaakte foto's van de wulp op het nest en de net uitgekomen kievitkuikens gemaakt.

Jonge wulpen

Net uitgekomen kievitnest

De jonge natuuronderzoekers

Hallo allemaal,

Ik heb op school een spreekbeurt gedaan over het jeugd IVN omdat ik het jeugd IVN heel erg leuk vind. Samen met mijn papa heb ik een power point presentatie gemaakt. Ik heb verteld over de paddenstoelwandeling, dat je met een spiegeltje onder de paddenstoel kan kijken. Samen met oma had ik een grote paddenstoel meegenomen om in de klas te laten zien, een berkenzwam.

Ik heb het over sporen gehad, over kikkers vangen, over uilenballen uitpluizen en zelf een poppetje maken voor de vogels van pinda's en een vetbol. Ik had voor iedereen een boekje met sporen dan kunnen ze naar het bos gaan om sporen te zoeken. Thuis heb ik heel veel geoefend voor mijn spreekbeurt, papa heeft mijn spreekbeurt zelfs op de televisie gezet zodat ik kon oefenen voor papa, mama en Pepijn dat is mijn broertje.

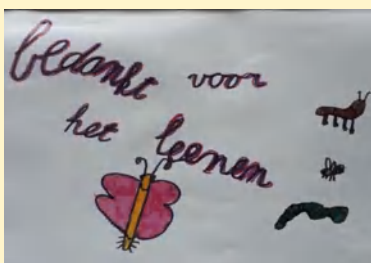
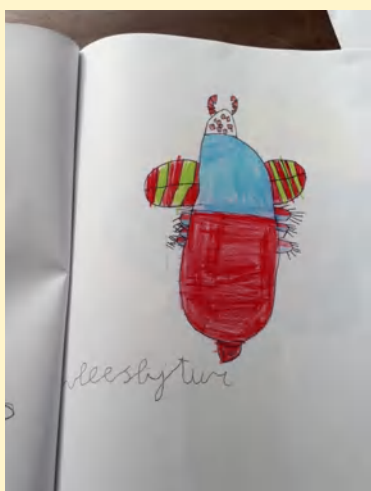
Mijn spreekbeurt ging goed en ik had een 8!
Linde Martens

PROJECT BEESTJES

Begin april kwam juffrouw Elke van Berlo van Kindcentrum Berglaren uit Gemert spulletjes lenen voor 'n project beestjes voor de groepen 2 en 3. Al deze spulletjes hebben we weer terug ontvangen. Mede hierdoor is het project zeer succesvol verlopen. Zoals de foto laat zien zijn de kenmerken van beestjes goed overgekomen. Insecten met zes pootjes - vlieg met twee vleugels - worm zonder pootjes - maar ook een nieuwe slakkensoort met 4 pootjes - en een nieuw insect DE VLEES-BIJTUR.

Goed gedaan!
(Antoinette)

Hallo, ik ben Saar Knoops.

Ik zit al twee jaar onder IVN. Ik vind IVN leuk omdat ik veel over de natuur leer. En wat ik ook leuk vind is dat ik wat ik leer met anderen kan delen. Daarom geef ik vaak een spreekbeurt in de klas.

Pas heb ik een spreekbeurt gehouden over zwerfvuil. Ik hoopte dat ik een duidelijke boodschap kon geven; dat is gelukt. We gaan nu een keer met de hele klas afval rapen in Beek en Donk. Toen ik aan het einde vroeg wie wel eens iets in de natuur heeft gegooid wat er niet thuis hoort staken veel kinderen hun vinger op. Toen ik vroeg of ze dat nu nog eens gingen doen zeiden ze allemaal nee! Dat vond ik fijn en ik heb mijn doel behaald. Wat ik ook heb verteld is dat ik met het IVN ook ooit afval heb opgehaald, alleen dan in Aarle-Rixtel.

Wil jij ook natuur-
onderzoeker
worden?

Kijk op blz. 22.

Links Saar, rechts Fem

Hallo ik ben Fem Hanegraaf,

Ik zit een jaar onder IVN. ik vind het leuk omdat ik in de natuur ben. Wij hebben elk jaar een Daltondag op school. Dat is een dag dat je allemaal spelletjes doet en workshops. Dit jaar kon dat niet doorgaan door corona, dus mochten de kinderen het zelf organiseren.

Saar en ik hadden een workshop gegeven over uilen. We hadden ook een kerkuil en een bosuil laten zien. Dit waren natuurlijk geen levende maar opgezette. De kinderen vonden ze mooi en één iemand dacht dat ze echt waren.

We hadden ook braakballen meegenomen. Die mochten ze twee aan twee uitpluizen. De meesten vonden dit leuk. Sommigen vonden het een beetje vies maar ook wel spannend.

Groetjes, Fem Hanegraaf en Saar Knoops

Beleef de natuur

van IVN Laarbeek

Maart

Tijdens de bijeenkomst van maart zijn we naar de Grotelse bossen geweest. De leiding had van tevoren een route uitgezet, en aan de kinderen de taak om deze route te volgen met behulp van GPS'en. Dat het al vroeg donker werd, maakte het extra uitdagend. Halverwege de route werd een korte pauze ingelast met koekjes en chocolademelk. Na een paar keer verkeerd lopen, kwamen we uiteindelijk toch weer op tijd terug bij het beginpunt. De hele tocht lang hadden we geluk met het weer, op de laatste paar meter na. Toen begon het keihard te regenen! Gelukkig stonden de ouders al klaar en konden de kinderen snel de warme auto's in.

Tekst en foto's Jetske

April

In april hebben we de kennis van onze jeugd IVN'ers getest door middel van een ren-je-rot quiz. Er werden meerkeuzevragen gesteld en de kinderen moesten naar vak A, B of C rennen. Er kwamen verschillende thema's voorbij; weidevogels, insecten en algemene vragen over de lente. Teun had de meeste vragen goed en mocht zichzelf hiermee winnaar van de quiz noemen! Tijdens het tweede deel van de bijeenkomst mochten de kinderen gaan zoeken. Omdat Pasen net achter de rug was, hadden we geen paaseieren, maar kleine doosjes met bloemzaadjes verstopt. Er werd overal gezocht, zelfs in de bomen. Het duurde een tijdje voordat alle doosjes gevonden waren, maar uiteindelijk had iedereen zijn eigen doosje met zaadjes. Behalve Teun, die mocht er (als winnaar van de quiz) 2 mee naar huis nemen.

Doosjes en waterbeestjes zoeken

Mei

Het duurde even voordat het warm werd dit voorjaar, maar tijdens de bijeenkomst van mei hadden we lekker weer. Dat was maar goed ook, want we gingen waterbeestjes vangen. Het ene na het andere emmertje werd geleegd in de glazen bakken en er verschenen steeds meer waterbeestjes. Van bootsmannetjes en zwemwantsen tot waterschorpioenen en geelgerande watertorren. Ook werden er enkele kikkers, een kleine watersalamander en een alpenwatersalamander gevangen. Maar na een tijdje zaten er niet alleen waterbeestjes, maar ook kinderen in de vijver. Wie heeft er nog een zwembad nodig als je een mooie vijver bij het IVN hebt?!

De jonge natuuronderzoekers

Door Antoinette van Bree

Woensdag 17 maart

Na een lange tijd van uitstel was er vandaag weer een bijeenkomst van het jeugd IVN. Omdat 20 maart uitgeroepen was als landelijke schoonmaakdag leek het ons een goed plan om deze bijeenkomst te gebruiken om met de kinderen naar zwerfafval te zoeken én op te ruimen. Bewapend met zak, grijper en handschoenen togen we naar buiten. Een groep nam de buurt van het hertenkamp en de Dorpsstraat onder handen en een andere groep ging naar het fietspad langs het kanaal en dan richting Dorpsstraat. Want... als beloning mochten de kinderen bij Jantje wat lekkers uitzoeken. Vier volle zakken afval werd door de kinderen verzameld. Goed gedaan!! Spoor je vrienden en familie aan om geen afval op de straat te gooien. Goed voorbeeld doet goed volgen.

Woensdag 14 april

Wat een heerlijk weer om samen met de kinderen de Biezen in trekken. We gaan op zoek naar lenteverschijnselen en diersporen. Cees gaf uitleg waarom dit gebied de Biezen heet. Daarvoor plukte hij wat biezen bij de slootrand en liet dat de kinderen zien. Verdeeld in twee groepen gingen we op pad. Al snel zagen we de paardenbloem. Eén bloem is 'n hele tros bloemen, omdat elk geel bloemblaadje een eigen stamper en meeldraad heeft.

Ook kun je daarmee kleuren. Pak een wit velletje papier en wrijf met de bloem erover. De gele kleur verschijnt op het papier. Ook met gras en zand kun je kleuren. Probeer het maar eens.

Roel en Marloes Hardeman maakten een tekening met paardenbloem en zand.

van IVN Laarbeek

Verderop stond de berk in volle bloei. De mannelijke katjes verspreiden veel stuifmeel door toedoen van de wind. De reden waarom katjes dragen de bomen vroeg bloeien. Maar ook de kinderen wisten het stuifmeel te verspreiden door er tegenaan te tikken. De wilg liet zijn katjes ook zien. Maar dat was raar?? Het waren geen zachte pluizige katjes. Nee, de groene katjes zijn de vrouwtjes en de mannelijke katjes, die aan een andere boom groeien, zijn pluizig en bloeien geel. We volgen de route "pak de biezen". Wat is het toch een mooi gebied. Veel reeënsporen en wissels hebben we gezien. Het verschil tussen de afdrucken van een honden- en vossenpoot hebben we ook duidelijk kunnen maken.

Modderbad zwijnen

Halverwege, in een weiland, hebben de zwijnen een modderbad gemaakt. In de weilanden zijn veel wroetplekken te zien. Zwijnen zoeken daar naar voedsel. Omdat er veel natte plekken waren konden we ook prenten van vogels, eenden, honden en zwijnen zien. Al met al een leerzame fijne middag. De kinderen hebben goed geluisterd en goed meegedaan. Tot volgende keer!

Antoinette

Sporen zoeken in de Biezen:
zwijn en ree

IVN Woordzoeker

Ginny en Eva hebben een woordzoeker gemaakt.

Mail je oplossing naar redactie@ivnlaarbeek.nl, uiterlijk 15 juli. Onder de goede inzenders verloten we een VVV-bon van tien euro. Vermeld dus wel je naam en adres.

B	O	M	E	N	W	A	T	E	R	T	O	R	D
E	I	N	S	E	C	T	E	N	I	V	A	A	L
F	O	N	T	D	E	K	K	E	N	I	J	P	E
E	V	D	I	E	R	E	N	R	S	N	B	G	R
I	N	E	Z	R	A	A	L	N	E	G	E	R	D
R	E	D	N	I	L	V	A	T	C	K	P	A	R
B	N	P	L	A	N	T	E	N	T	S	K	S	E
S	T	R	E	C	N	O	C	R	E	K	K	I	K
W	G	I	V	I	J	V	E	R	W	N	R	N	K
U	B	L	O	E	M	E	N	B	H	Y	O	V	I
E	Z	I	J	T	N	E	J	T	O	O	L	S	O
I	M	O	D	D	E	R	D	E	T	S	B	G	H
N	L	E	S	C	H	E	P	N	E	T	J	E	S
B	N	E	L	E	D	N	A	W	L	S	T	L	E

BLOEMEN
BLOTEVOETENPAD
BOMEN
BOS
BIJ
DIEREN
GRAS
HOORENNAAR
INSECTEN

INSECTENHOTEL
IVN
KIKKER
KIKKERCONCERT
KIKKERDRIL
MODDER
NIEUWSBRIEF
ONTDEKKEN
PLANTEN

REGENLAARZEN
SCHEPNETJES
SLOOTJE
VLINDER
VOGEL
VIJVER
WANDELEN
WATERTOR
WESP

Oplossing:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Laarbeek 10/5/21

De gierzwaluwen
zijn weer terug
Ze leven in kolonie

Ze leven dag en nacht
in de lucht. Op meer dan
1 km hoogte slapen ze.

De jongen kunnen
als de ouders voedsel
zijn halen bij slecht weer
in coma gaan. Hun temperatuur
zakt dan naar 21 °C. Als de
ouders terug zijn ontwaken ze weer.

Alleen voor het
broeden komen
de vrouwtjes op
het nest.

Ze hebben 4 naar voren
gekeerde tenen met lange
nagels. Daarmee kunnen ze
aan rotsen of muren
haken.

Bij slecht weer vliegen ze
20 even naar Parijs of
Londen om insecten te
vangen. Ze hebben een
keelzak waar ze een
voedselbol voor de jongen
kunnen opslaan.
De jongen kunnen dan
wel een week of langer
alleen zijn.

"Srie-Srie"
Vaak hoog in de lucht.

De Biber

Zwemblederen
tussen poten

De oranje
slijmstoffen zijn
en groeien door.

Pluistekend

We zagen
2 bevers in
de Aa. Eentje
sloeg met zijn
platte staart op het
water - gevaar!
De andere lag
tegen
de kant.

Verse
wilgenhout
snippers
Liefelings-
kostje.

staart is plat, als
hulp bij bewegen, als steun,
als alarmsignaal en als
vetopslag in de winter.

Een mailtje van de redactie: of ik nog een stukje van de waterwerkgroep kan maken voor ons clubblad. Door Corona beperkingen zijn we dit jaar nog niet met de werkgroep op pad geweest. Bovendien, met alsmaar nachtvorst, is het water nog erg koud. Waterdieren dan verstoren terwijl ze, als koudbloedige dieren geen energie hebben om weg te vluchten, lijkt me geen goed plan. Een keer ben ik samen met Adrienne met een zaklamp gaan kijken bij een sloot aan de rand van onze buurt. Veel leven hebben we toen niet ontdekt.

Waar ik wel wat over wil vertellen is een plant, vogelmelk. Met de plantenwerkgroep bekijken we jaarlijks met kleine groepjes de bermen van Laarbeek. De verscheidenheid aan planten die we vinden vormen voor de gemeente een beeld van de biodiversiteit. Samen met Jo Kicken bezocht ik deze week enkele bermen nabij de Lekerstraat in Beek en Donk. Terwijl we naar een volgende locatie fietsten, vertelde Jo dat hij ook nog vogelmelk had gezien. Op de terugweg gingen we ernaar op zoek. De planten bleken zowel voor als voorbij ons stukje berm te staan. Als schitterende groepjes witte sterren.

Ook op andere plaatsen

Ik veronderstelde dat het afkomstig was van tuinafval. Maar "nee", zei Jo. "Dan zouden er vast meer tuinplanten te zien zijn. Dit is echt een berm waar ze thuis horen." Zo'n 40 jaar geleden, toen hij pas in Aarle-Rixtel woonde, groeiden ze hier ook in de bermen.

Vervolgens, op weg naar huis, zag ik zowaar weer ergens vogelmelk staan. Net thuis kwam er een Appje van Jo. "Ik wil graag gelijk hebben; zag ze ook in berm langs kanaal staan." En frappant, tijdens een wandeling die middag, zag ik weer vogelmelk-planten in een berm ergens op een zandweg tussen weilanden. Ik kan me niet herinneren deze bloemen ooit eerder in een berm gezien te hebben. Vermoedelijk komt het door weersomstandigheden dat deze planten nu ineens overal opduiken.

Wat informatie over deze plant:

Gewone vogelmelk, Ornithogalum umbellatum

Bolgewas, behorende tot de aspergefamilie.

Populaire naam: Vogelmelk, Akkermanneke, Ster van Bethlehem

Ik lees: 'Komt oorspronkelijk uit Zuid Afrika, is niet winterhard en moet binnenshuis overwinteren'. Opmerkelijk na de koude van februari.

Verder zoekend ontdek ik dat er veel variaties zijn, ook afkomstig van Europa en Azië. Inclusief winterharde soorten.

Ik lees het volgende in [Allesoverbloembollen.nl](https://allesoverbloembollen.nl/):

Tegen de Bijbelse achtergrond is vogelmelk bekend als bolgewas dat – klaargemaakt zoals schorseneren – te eten zou zijn. Ook zijn er berichten uit de oudheid over het vermalen van de bollen om aan het broodmeel toe te voegen. Vandaag de dag schijnt de bol, bereid als gepofte kastanje, te worden genuttigd. Maar het schijnt dat niet alle soorten goed zijn voor de gezondheid. Toch is de Franse vogelmelk, de *Ornithogalum narbonense*, "aspergette" of "asperge des bois" genoemd, een delicatesse. In de vroege zomer, nog voordat de bloemen uitkomen, worden ze op het platteland in het zuiden van Frankrijk in de schaduwrijke bermen gezocht. De dunne stelen met knopjes worden gewokt en in salades en omeletten toegepast.

NK TEGELWIPPEN 2021

Van 30 maart tot 30 september speelt heel Nederland het NK Tegelwippen. Iedereen kan meedoen door tegels te vervangen door groen in zijn eigen (gevel)tuin. Het NK Tegelwippen maakt deel uit van de campagne *Een groener Nederland begint in je eigen tuin!*

Het weer in Nederland wordt steeds extremer. Hevige regenbuien en lange periodes van hitte en droogte volgen elkaar op. Daarbij krijgen we steeds vaker te maken met problemen als hittestress en wateroverlast, omdat onze leefomgeving sterk is versteend.

Het NK Tegelwippen 2021 wordt o.a. ondersteund door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het is bedacht door activatiebureau Frank Lee en collectief Dus Wat Gaan Wij Doen.

Minder tegels in tuinen en straten en meer ruimte voor levend groen is belangrijk. Groen zorgt voor een natuurlijke waterafvoer, beperkt hittestress, zorgt voor biodiversiteit en is een woonplek voor kleine dieren en insecten. En groen is goed voor de gezondheid en het welzijn van mensen. Wel zo belangrijk in deze tijd!

Tegel eruit, planten erin!

De oorworm

door Bert Lemmens

Van de ongeveer 1800 beschreven soorten oorwormen komen er ca. 45 in Europa, waarvan 5 in Nederland, voor.

Bouw

Oorwormen hebben een typische insectachtige bouw, met vooraan de kop of cephalon (A), daarachter het borststuk of thorax (B) en ten slotte het achterlijf of abdomen (C). Achter de kop ligt het halsschild (1). Die bedekt het voorste deel van het borststuk. Het achterste deel draagt de voorvleugels (2) en de achtervleugels (3). Het achterlijf wordt beschermd door plaatjes, aan de bovenzijde heten die tergieten (4), aan de buikzijde zijn dat de sternieten. Oorwormen hebben een langwerpig, afgeplat lichaam met aan de achterzijde twee duidelijk zichtbare achterlijfsaanhangsels of cerci (5).

De cerci

De meest voorkomende in Nederland is de gewone oorworm (*Forficula auricularia*). De tangvormig uitsteeksels aan het achterlijf, de cerci, zijn bij het mannetje wat krommer gebogen dan bij het vrouwtje. Verder lijken mannetje en vrouwtje veel op elkaar.

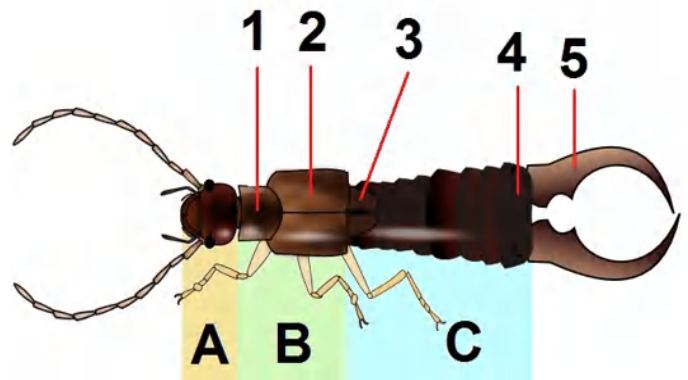

De tang wordt gebruikt als gereedschap om prooien mee vast te houden, maar ook als verdedigingswapen. Dit kun je onderzoeken door bij een oorworm voorzichtig op de voorkant van zijn lijf te drukken. De tang wordt dan naar voren gebogen en probeert te knippen.

De vleugels

De gewone oorworm vliegt zelden, maar kan dat wel. De vleugels zijn kort, ze bedekken een klein gedeelte van de bovenzijde van het insect. Onder de dekschildjes liggen de vleuglen zeer ingewikkeld opgevouwen. De vleugels zijn zeer dun en half cirkelvormig.

Uit: Wikipedia

Omnivoor

Oorwormen zijn omnivoren. Dit betekent dat ze alleseters zijn, net zoals wij mensen. Ze zijn voornamelijk 's nachts actief. Overdag verbergen ze zich graag in kieren en spleten, openingen in vruchten en zaaddozen. Oorwormen zijn gemakkelijk weg te vangen door een omgekeerde bloempot met hooi of gekreukeld papier op te hangen. Maar waarom zou je? De schade die ze aanrichten door eens aan een bloem te knabbelen is beperkt.

Eitjes

Oorwormen leven tenminste 18 maanden maar kunnen waarschijnlijk ouder worden. De winter brengen ze in de grond door of op een beschutte plaats binnen- en buitenshuis. De volwassen dieren paren aan het einde van de zomer. Het vrouwtje legt ± 50 eitjes wanneer ze in haar winterschuilplaats kruipt. Dit meestal in gezelschap van het mannetje en andere oorwormen.

Broedzorg

Het vrouwtje kent, in tegenstelling tot veel andere insecten, maar wel net als bijen, broedzorg. Tegen de tijd dat de eieren uit komen, wordt het mannetje buiten gezet en wordt het holletje ingericht voor het kroost. Ze beschermt haar eieren tegen uitdroging en aantasting door schimmels door ze schoon te likken en ze bij elkaar op een hoopje te houden. Ze likt haar jongen wanneer deze uit het ei komen en voedt ze de eerste twee weken. Moeder en kroost komen in het voorjaar te voorschijn en blijven bij elkaar tot de kleintjes volwassen zijn.

Fantasie!

Dat de oorworm zo graag in kieren en spleten kruipt, heeft tot zijn naam bijgedragen. Maar het is volksfantasie dat de oorworm graag in de oren van mensen zou willen kruipen. Dit gaat zover dat er verhalen zijn waarbij de oorworm het trommelvlies zou door knippen om eitje is de hersenen te leggen. Flauwekul natuurlijk. Weet jij wat oorwormen onder elkaar over mensen vertellen?

Uitgebreide informatie is te vinden op:

- ♦ wiki.groenkennisnet.nl
- ♦ dier-en-natuur.infonu.nl
- ♦ wikipedia.nl
- ♦ www.beesies.nl

De familie van de lipbloemen

Hoe vaak gebeurt het niet dat je tijdens een wandeling de mooiste bloemen ziet maar je de naam niet weet? Je pakt dan je gsm met een determineer-app erop en je ziet het antwoord meteen. Hoewel, vaak krijg je de namen van allerlei op elkaar lijkende planten. Hoe mooi en handig is het dan dat het plantenrijk verdeeld is in families met eigen kenmerken. En dat je met de Geïllustreerde Flora van Heimans, Heinsius en Thijsse via ja-nee vragen terecht komt bij de bloem waarvan je de naam wilt weten. Een leuke bezigheid waar je wel wat geduld voor moet hebben.

Boven- en onderlip

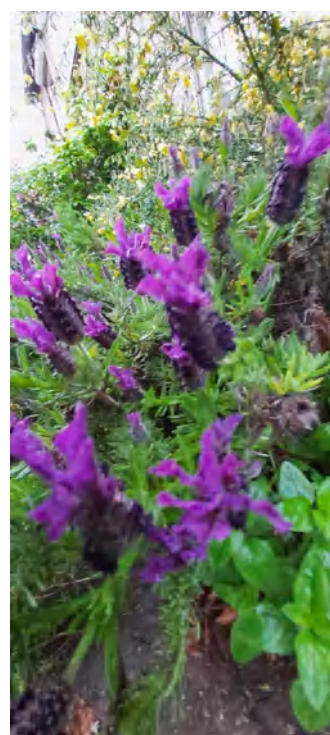
Vandaag kijk ik eens rond in mijn tuintje. Paarse dovenetel, hondsdrif, witte dovenetel, zenegroen en lavendel staan te pronken in het schaarse zonlicht. Wie goed kijkt, ziet dat ze veel dezelfde kenmerken hebben. En ja, ze behoren allemaal tot de familie der lipbloemigen. Die naam dankt de familie aan het feit dat de kroonblaadjes vergroeid zijn tot een soort boven- en onderlip. De stengel is vierkant, de bladeren staan per twee precies tegenover elkaar. Van onder naar boven kijkend zie je dat elk tweetal een kwartslag ten opzichte van elkaar gedraaid is. De bloemen lijken in kransen in de bladoksels te staan. Eigenlijk staan ze in een samengedrukte spiraalvorm. Verreweg de meeste bloemen zijn tweelippig en tweezijdig symmetrisch. Daarbinnen in dat bloempje, tegen de bovenlip, bevinden zich de vier meeldraden, twee lange en twee korte, evenals de stijl met twee stempels.

Foto Franka de Vries

Foto Piet Segeren

Linker kolom boven: gele dovenetel,
onder: zenegroen, rechts hondsdrif
Rechter kolom boven: brunel,
onder: witte dovenetel en lavendel

Nectar

Lipbloemigen zijn echte insectenplanten. De onderlip is een soort landingsplaats. Aan het einde van de kroonbuis zit die verrukkelijke godendrank, de nectar. Daar gaat de tong van het insect naar toe. Tegelijkertijd komt het stuifmeel op zijn rug want de meeldraden zitten aan de bovenlip van de bloem. Aan de bovenlip bevindt zich eveneens de stijl met twee stempels. Bij een bezoekje aan een andere bloem levert de rug van het insect de stuifmeel af. Voilà, de bestuiving is geschied. Salie heeft zelfs een ingenieus hefboommechaniekje. De bovenste twee meeldraden gaan omlaag als het insect landt en daarbij wordt het stuifmeel als het ware over het rugje gewreven.

Geurende keukenkruiden

In de lipbloemenfamilie vind je heerlijk geurende keukenkruiden. Rozemarijn, tijm, wilde marjolein (oregano), basilicum en munt. Om maar eens een paar bekende te noemen.

Anneke

Wil jij ook natuuronderzoeker worden bij IVN Laarbeek?

Vind jij natuur leuk? Wil je er wat meer van te weten komen? Op een speelse en gezellige manier?

In het komende seizoen (vanaf september 2021) kunnen we nieuwe leden in onze jongste groep Jeugd IVN plaatsen. Zit je op dit moment in groep 3 of groep 4, dan kan een van je ouders/verzorgers je opgeven. Een mailtje naar Cees Dietvorst is genoeg. (ceesdv10@hotmail.com)

Wacht niet te lang want we gaan uit van maximaal 20 kinderen en een deel van de plaatsen is al opgevuld met kinderen die al lid zijn en nog een jaar willen blijven.

We houden 10 bijeenkomsten per jaar. Altijd op woensdagmiddag (meestal de tweede woensdagmiddag van de maand) van half 2 tot half 4. Kosten voor een heel jaar zijn 20 euro.

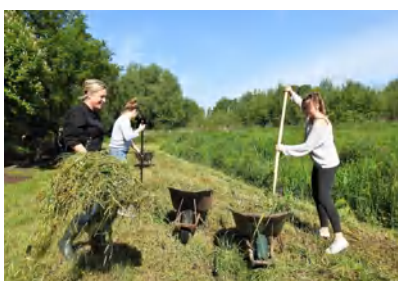
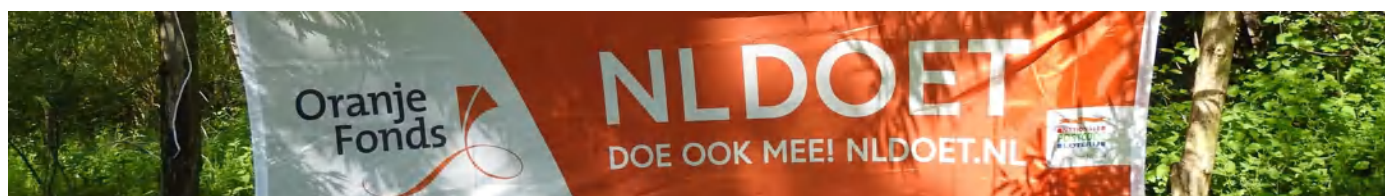
We hebben een afwisselend jaarprogramma. We gaan de natuur in, maar in de wintermaanden of bij slecht weer hebben we ook binnen activiteiten. Denk maar eens aan een programma over vogels in de tuin met daarbij vogelvoer maken of braakballen van uilen uitpluizen. We maken hiervoor gebruik van ons IVN-gebouw De Bimd in Aarle-Rixtel.

Hard werken in en aan gebouw De Bimd

Er wordt getimmerd, geboord, gezaagd, geverfd en gesjouwd met op tijd koffiepauze!

Wat is er hard gewerkt en wat een gezelligheid tijdens NL Doet op 28 en 29 mei. Het was ook voor het eerst weer een dag droog met een aangename temperatuur na al die dagen van hagel, hoosbuien, storm en kou.

De jongedames van de Lev groep gingen aan de slag met de hooivork. Ze brachten het gemaaid gras naar ons eigen Tiny Forest. Daar moet een dikke mulchlaag komen om de jonge aanplant te beschermen. De Koude Maas was uitgediept en dikke lagen modder lagen aan de kanten. Die modder moest naar een andere plek op het terrein verplaatst om een pad te verbreden. Studenten van de Heliconopleiding Helmond stroopten daarvoor de mouwen op. Voor hun was het een stagedag en wat werd er hard gewerkt!

Al dat werken maakt hongerig. Nou, dan ben je bij IVN Laarbeek aan het goede adres. Er wordt goed gezorgd voor de vrijwilligers. Soep, koffie, thee, broodjes, alles heerlijk buiten uitgesteld.

Moeder eend zoekt intussen met haar kroost een rustig heenkomen.

Een geslaagde dag was het. Veel hulp voor onze eigen vrijwilligers, die week in week uit bezig zijn in onze prachtige natuurtuin.

Bedankt allemaal!

ivn natuur educatie

Natuurgidsenopleiding BZO

Natuurgidsenopleiding BZO

Voor de afdelingen IVN Geldrop, IVN Heeze-Leende, IVN Nuenen, IVN Helmond, IVN Laarbeek, IVN Asten-Someren gaat de Natuurgidsenopleiding BZO (Brabant Zuid-Oost) van start in januari 2022.

Ben jij ook 'In Voor Natuur' en wil je meer over natuur leren en dit ook met anderen delen? Meld je dan aan voor de Natuurgidsenopleiding!

Tijdens deze cursus word je opgeleid tot een 'allround' IVN'er, die voor verschillende doelgroepen inzetbaar is met diverse werkvormen op het gebied van natuur- en milieueducatie en duurzaamheid.

Deze kaderopleiding van het IVN duurt ongeveer 1 jaar en 9 maanden, start in januari 2022 en is bedoeld voor iedereen die zich actief wil inzetten voor de natuur.

In ongeveer 50 lessen doe je kennis en vaardigheden op om 'groene' activiteiten te organiseren en te begeleiden. De focus tijdens deze cursus ligt op hart, hoofd en handen. Behalve genieten van de natuur, leer je meer over planten, dieren en landschappen, maar ben je ook regelmatig praktisch bezig. Om de week heb je op de dinsdagavond theorie en op de zaterdagochtend praktijkles of een excursie.

De opleiding vraagt om veel eigen inzet; naast aanwezigheid tijdens de lessen moet je denken aan zo'n 6 uur per week studiebelasting.

Heb je interesse? Informeer dan bij de contactpersoon van je eigen afdeling. Voor IVN Laarbeek is dat Koen Brand via e-mailadres bomenwerkgroep@ivnlaarbeek.nl of telefonisch via 06 444 201 91.

Een informatieavond over deze natuurgidsenopleiding volgt nog eind september dit jaar, op de locaties van de deelnemende afdelingen. Voor deze informatieavond moet je je wel van tevoren aanmelden.

Meer inhoudelijke informatie over deze opleiding kun je terugvinden op de site van het landelijke IVN:

<https://www.ivn.nl/natuuracademie/natuurgidsenopleiding>

Foto Adrienne

Beleef de natuur op www.ivn.nl

Hier vind je allerlei informatie over IVN-activiteiten en cursussen voor jong en oud.

Op 21 juni - 28 juni en 5 juli start de eerste driedaagse serie trainingen voor werkgroepcoördinatoren van diverse groene organisaties in Noord-Brabant, aanvankelijk via Zoom, later wellicht 'live'. Voor meer informatie: www.ivn.nl/provincies/noord-brabant

Op 3, 4 en 5 september staat het 'Fête de la Nature' op de agenda. Tijdens dit 'grassroots' festival kan iedereen een natuurfeestje organiseren.

Kijk voor activiteiten en ander natuurnieuws ook op de sociale media van IVN Laarbeek:

www.ivn.nl/afdeling/laarbeek

www.facebook.com/IVNLaarbeek

www.instagram.com/ivnlaarbeek/

Adverteren in De Bimd

Het ledenblad van IVN Laarbeek is een fraai vormgegeven magazine met verslagen en vooral ook foto's van gebeurtenissen en ontwikkelingen op educatief en natuurlandschappelijk terrein.

Het blad heeft een oplage van 300 exemplaren en verschijnt 4x per jaar. Om het blad in stand te kunnen houden zijn donaties van harte welkom. Deze kunnen bestaan uit giften, maar ook uit betalingen voor geplaatste advertenties.

De kosten van een advertentie per jaar zijn:

1/8 deel A4 à 60 euro - 1/4 deel A4 à 100 euro

1/2 deel A4 à 150 euro - geheel A4 à 250 euro

Voor het plaatsen van een advertentie neemt U contact op met het secretariaat op: secretaris@ivnlaarbeek.nl of met de redactie van De Bimd: redactie@ivnlaarbeek.nl

Lever de advertentie graag digitaal aan (in jpg, jpeg, png of eps) en vermeld de grootte 1/8, 1/4, 1/2 of 1. Natuurlijk ontvangt u dan ook dit prachtige ledenblad.

(voor alle contact- en bankgegevens zie de colofon op pagina 2 van dit blad)

